

Zbiór Orzeczeń

Sprawy połączone od C-199/12 do C-201/12

**Minister voor Immigratie en Asiel
przeciwko**

X

i

Y

oraz

Z

przeciwko

Minister voor Immigratie en Asiel

[wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Raad van State (Niderlandy)]

Dyrektywa 2004/83/WE — Minimalne normy dotyczące warunków przyznania statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej — Artykuł 10 ust. 1 lit. d) — Przynależność do określonej grupy społecznej — Orientacja seksualna — Powód prześladowania — Artykuł 9 ust. 1 — Pojęcie aktów prześladowania — Uzasadniona obawa przed prześladowaniem z powodu przynależności do określonej grupy społecznej — Akty wystarczająco poważne, aby uzasadnić taką obawę — Przepisy penalizujące zachowania homoseksualne — Artykuł 4 — Indywidualna ocena faktów i okoliczności

Streszczenie – wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 7 listopada 2013 r.

1. *Kontrole graniczne, azyl i imigracja — Polityka azylowa — Status uchodźcy lub status ochrony uzupełniającej — Dyrektywa 2004/83 — Warunki przyznania statusu uchodźcy — Zagrożenie aktem prześladowania — Powody prześladowania — Pojęcie określonej grupy społecznej — Osoby mające wspólne cechy związane z orientacją seksualną — Włączenie — Warunki*

[dyrektywa Rady 2004/83, art. 10 ust. 1 lit. d)]

2. *Kontrole graniczne, azyl i imigracja — Polityka azylowa — Status uchodźcy lub status ochrony uzupełniającej — Dyrektywa 2004/83 — Warunki przyznania statusu uchodźcy — Zagrożenie aktem prześladowania — Pojęcie aktu prześladowania — Kara pozbawienia wolności grożąca za popełnienie czynu homoseksualnego — Kara mająca charakter nieproporcjonalny lub dyskryminujący — Włączenie — Indywidualna ocena faktów i okoliczności*

[dyrektywa Rady 2004/83, art. 4 ust. 3 lit. a), art. 9 ust. 1, art. 9 ust. 2 lit. c)]

3. *Kontrole graniczne, azyl i imigracja — Polityka azylowa — Status uchodźcy lub status ochrony uzupełniającej — Dyrektywa 2004/83 — Warunki przyznania statusu uchodźcy — Zagrożenie aktem prześladowania — Czyny homoseksualne zagrożone karą pozbawienia wolności — Konieczność ukrywania przez osobę ubiegającą się o azyl jej orientacji seksualnej — Brak*

[dyrektywa Rady 2004/83, art. 9 ust. 1, art. 10 ust. 1 lit. d)]

1. Artykuł 10 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2004/83 w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony, oraz zawartości przyznawanej ochrony należy interpretować w ten sposób, że istnienie przepisów karnych, które dotyczą specyficznie osób o orientacji homoseksualnej, pozwala na przyjęcie, iż osoby te należy uznać za tworzące określoną grupę społeczną.

Artykuł 10 ust. 1 dyrektywy, który definiuje pojęcie szczególnej grupy społecznej, do której przynależność może być podstawą rzeczywistej obawy przed prześladowaniem, wymaga w szczególności spełnienia dwóch kumulatywnych przesłanek. Z jednej strony członkowie grupy muszą mieć wspólne cechy wrodzone lub wspólne pochodzenie, których nie można zmienić, albo wspólne cechy lub wierzenia tak ważne dla tożsamości lub świadomości, że nie można zmuszać danej osoby do odstąpienia od nich. Z drugiej zaś strony grupa ta musi posiadać odrębną tożsamość w danym państwie trzecim z tego względu, że jest postrzegana jako odrębna od otaczającego społeczeństwa.

Co się tyczy pierwszej z tych przesłanek, bezsporne jest, że orientacja seksualna stanowi cechę tak ważną dla tożsamości danej osoby, iż osoby tej nie można zmuszać do odstąpienia od owej cechy. Taka wykładnia znajduje potwierdzenie w art. 10 ust. 1 lit. d) akapit drugi dyrektywy 2004/83, z którego wynika, że w zależności od warunków panujących w państwie pochodzenia szczególna grupa społeczna może stanowić grupę opartą na wspólnych cechach związanych z orientacją seksualną. Druga z wymienionych powyżej przesłanek wymaga, by w danym państwie pochodzenia grupa, której członkowie mają taką samą orientację seksualną, posiadała odrębną tożsamość z tego względu, że jest postrzegana przez otaczające ją społeczeństwo jako odmienna.

(por. pkt 44–47, 49; pkt 1 sentencji)

2. Artykuł 9 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2004/83 w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osób, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony, oraz zawartości przyznawanej ochrony, w związku z art. 9 ust. 2 lit. c) tego aktu należy interpretować w ten sposób, że sama penalizacja zachowań seksualnych nie stanowi jako taka aktu prześladowania. Natomiast karę pozbawienia wolności, która grozi za popełnienie czynu homoseksualnego i jest faktycznie stosowana w państwie pochodzenia, które przyjęło tego rodzaju uregulowanie, należy uznać za nieproporcjonalną lub dyskryminującą, a w rezultacie za stanowiącą akt prześladowania.

W tych okolicznościach, jeżeli osoba ubiegająca się o azyl powoła się na istnienie w państwie jej pochodzenia przepisów penalizujących zachowania homoseksualne, organy krajowe mają obowiązek rozważenia – w ramach dokonywanej przez siebie na podstawie art. 4 dyrektywy 2004/83 oceny faktów i okoliczności – wszystkich istotnych danych odnoszących się do państwa pochodzenia, w tym również ustaw i rozporządzeń państwa pochodzenia oraz sposobów, w jaki są one wykonywane, zgodnie z tym, co przewiduje art. 4 ust. 3 lit. a) dyrektywy. W ramach tego badania do wspomnianych organów należy ustalenie, czy w państwie pochodzenia wnioskodawcy przewidziana przez ustawodawstwo kara pozbawienia wolności jest faktycznie orzekana w praktyce. To właśnie w świetle tych ustaleń organy

krajowe powinny zdecydować, czy należy uznać, że wnioskodawca faktycznie ma uzasadnione podstawy do obaw, iż w razie powrotu do państwa swojego pochodzenia stanie się ofiarą prześladowań.

(por. pkt 58–61; pkt 2 sentencji)

3. Artykuł 10 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2004/83 w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony, oraz zawartości przyznawanej ochrony, w związku z art. 9 ust. 2 lit. c) tego aktu należy interpretować w ten sposób, że wyłącznie te zachowania homoseksualne, które są uznawane za przestępcze zgodnie z prawem krajowym państw członkowskich, są wyłączone z zakresu stosowania tej dyrektywy. Rozpatrując wniosek o nadanie statusu uchodźcy, właściwe organy nie mogą zasadnie oczekiwać, że w celu uniknięcia ryzyka prześladowań osoba ubiegająca się o azyl będzie ukrywała swój homoseksualizm w państwie swojego pochodzenia lub będzie zachowywać powściągliwość w wyrażaniu swojej orientacji seksualnej.

W tym względzie wymaganie od członków grupy społecznej, których łączy ta sama orientacja seksualna, że będą ukrywać tę orientację, stoi w sprzeczności z samym uznaniem jej za cechę tak ważną dla tożsamości danej osoby, że osoby tej nie można zmuszać do odstąpienia od owej cechy. Wynika stąd, że zainteresowanemu należy przyznać status uchodźcy zgodnie z art. 13 dyrektywy, jeżeli dowiedzione zostanie, że w razie powrotu do państwa jego pochodzenia jego orientacja homoseksualna narazi go na rzeczywiste ryzyko prześladowań w rozumieniu art. 9 ust. 1 dyrektywy, zaś fakt, że mógłby on uniknąć takiego ryzyka poprzez zachowanie większej niż osoba heteroseksualna powściągliwości w wyrażaniu swojej orientacji seksualnej, nie powinien być w tym względzie brany pod uwagę.

(por. pkt 70, 75, 76; pkt 3 sentencji)